

80. výročí zahájení deportací Židů z českých zemí společně připomenou Památník ticha, Památník Terezín, Židovské muzeum či Terezínská iniciativa

80. výročí deportací Židů z českých zemí připomene i výstava fotografií Pavla Díase

Památník Terezín, Židovské muzeum v Praze, Památník ticha, Terezínská iniciativa a dalších osm paměťových institucí se spojí, aby připomněly i prostřednictvím společného programu letošní 80. výročí zahájení deportací Židů z českých zemí. Období vzpomínkových akcí se vztahuje k datům 16. října, kdy odjel z nádraží Bubny první pražský transport, a 24. listopadu, kdy se připomíná vznik ghetta Terezín. Podzimní vzpomínkové akce svým obsahem propojí výstava Pavel Dias: Torzo – Vzpomínky pro budoucnost, jež vzdá hold dílu letos zesnulého klasika české reportážní a dokumentární fotografie. Výstava historicky prvního absolventa oboru fotografie na FAMU, jehož dědeček přežil koncentrační tábor, bude k vidění od 13. října v Domě U Černé Matky Boží.

Osmdesáté výročí počátku židovských deportací z Čech a Moravy není spojeno s žádným státním svátkem. Řada institucí spojených s těmito událostmi však považuje toto období za významné pro naši historii a počátek zásadních změn v kulturní identitě Československa.

Mezi dalšími institucemi společně připomínajícími toto výročí jsou: Federace židovských obcí, Institut Terezínské iniciativy, Masarykova univerzita, Nadační fond Arnošta Lustiga, Nadační fond obětem holocaustu, Opera Národního divadla, Uměleckoprůmyslové museum v Praze a Věčná naděje. Veřejnosti nabídnou řadu akcí ve formě konferencí, odborných diskusí, vzdělávacích programů, přednášek, koncertů, výstav či veřejných vzpomínkových a pietních setkání. Památník ticha například představí svůj tradiční bubnovací happening proti pasivnímu přihlížení na nádraží Bubny, festival Věčná naděje nabídne slavnostní koncert izraelských umělců s básněmi Ilse Weberové a hudbou Viktora Ullmanna ve Španělské synagoze, ve Stavovském divadle bude k vidění inscenace Brundibár nastudovaná souborem Dětské opery Praha a v Národním divadle zazní v cyklu Musica non grata slavnostní uvedení Symfonie č. 21, Kadiš Mieczysława Wajnera. Masarykova univerzita vystaví v centru Brna expozici o transportu Brno – Minsk, Památník Terezín pozve k výročí vzniku ghetta bývalé vězně. Tento rozsáhlý několikátýdenní program je veřejnosti předkládán v době, kdy zodpovědnost za příběhy šoa přebírá druhá a třetí generace přeživších holocaustu.

Významnou akcí Památníku ticha, Uměleckoprůmyslového musea v Praze a Židovského muzea bude výstava fotografií Pavla Díase. Brněnský rodák a významný pedagog Dias, který zemřel letos v dubnu ve věku nedožitých osmdesáti tří let v Praze, více než 30 let s fotoaparátem navštěvoval vzpomínkové akce v ghettech či vyhlazovacích táborech i původní budovy lágrů. Tím, že zachycoval návraty přeživších na místa paměti a ti následně předávali svědectví svým potomkům, zdokumentoval v čase i zásadní proměnu kultury připomínání.

Mezi 16. říjnem a 3. listopadem 1941 odjelo pět transportů z Prahy do ghetta v Lodži a 16. listopadu jeden transport z Brna do ghetta v Minsku. Následně bylo rozhodnuto, že Židé budou soustředováni v ghettu umístěném na tehdejší území Protektorátu Čechy a Morava. Jako „vhodné“ místo byl vybrán Terezín. Historie terezínského ghetta začala příchodem transportu s označením Aufbaupolizei neboli „komando výstavby“ dne 24. listopadu 1941. Jednalo se o první z dlouhé řady transportů, které do Terezína proudily z protektorátu a později z dalších zemí ovládaných nacistickým režimem. Celkem v těchto transportech přijelo 140 tisíc lidí, k nimž s postupem fronty přibývaly tisíce převážně židovských vězňů. 35 tisíc deportovaných zahynulo v Terezíně, téměř 88 tisíc lidí bylo odsud postupně deportováno na východ do míst vyhlazování a na otrocké práce. Osvobození se dožilo jen přibližně 3 800 z nich. Nejpočetnější skupinu mezi deportovanými, více než 60 tisíc, tvořili Židé z českých zemí.

Programový cyklus letošního 80. výročí zahájení židovských deportací završí datum 24. listopadu, kdy se uskuteční symbolický pochod se svíčkami z Bohušovic do Terezína ve stopách prvního transportu do tehdy nově vzniklého ghetta. Symbol světla se přenesl o několik dní později do tradičního svátku chanuka, kdy se rozsvítí slavnostní svíčky na mnoha významných místech paměti a první z nich symbolicky již potřetí na nádraží Bubny.

Kontakt pro média: Martina Reková, martina.rekova@4press.cz, +420 731 573 993, Klára Bobková, klara.bobkova@4press.cz, +420 731 514 462 **Památník ticha – Nádraží Bubny:** Bubenská 177/ 8b, 170 00, Praha 7, www.pamatnikticha.cz